

LA REPRESENTACIÓ VISUAL DELS ESPORTS A LES COMARQUES GIRONINES A TRAVÉS DELS FONS FOTOGRÀFICS CUSTODIATS PER INSPAI, CENTRE DE LA IMATGE DE LA DIPUTACIÓ DE GIRONA

La Diputació de Girona és una institució que forma part de l'Administració local i que està dotada de certes competències administratives per al govern i l'administració de la província de Girona.

La Diputació de Girona, a través d'INSPAI, Centre de la Imatge, aplega un conjunt de fons fotogràfics de procedència diversa que mostren la pràctica de l'esport a les comarques gironines des de l'any 1900 aproximadament fins a l'actualitat, tant en l'àmbit familiar i social com en l'institucional i governamental, de promoció de l'esport local.

En aquesta reflexió, acompanyada d'un recorregut visual, es pretén fer aflorar i destacar la mirada al món de l'esport dels fotògrafs (aficionats o professionals) de les comarques gironines, a partir dels fons fotogràfics custodiats per INSPAI, Centre de la Imatge de la Diputació de Girona.

La captació visual de la pràctica de l'esport a tot el territori de les comarques gironines es pot analitzar des de diverses perspectives. Segons la procedència dels fons; és a dir, si pertanyen a un àmbit privat o institucional, i dins dels fons que pertanyen a l'àmbit privat, si han estat produïts per persones o famílies, segons les funcions pròpies de cada productor en concret. També se'n pot fer una anàlisi segons el contingut de les fotografies, la data de captació o la finalitat amb què s'han generat (per exemple, si han estat produïdes per a ús privat, per fer-ne difusió o amb un ús estètic o pedagògic). I, finalment, d'acord amb el context social i geogràfic en què s'han produït.

LA PROCEDÈNCIA DELS FONS

Els fons privats custodiats a INSPAI relacionats amb els esports es poden dividir, principalment, en fons familiars i en fons personals.

FONS PRIVATS: ELS FONS FAMILIARS

En el cas dels fons familiars, s'observa que tenen un patró comú: provenen de famílies amb un cert nivell de benestar econòmic. Això els permet fer-se càrrec de la despesa econòmica que comporta la producció de les fotografies o que la possibilitat d'obtenir els coneixements mínims tècnics i químics necessaris per dedicar-s'hi hagi facilitat que un dels membres s'hi hagi aficionat.

Anys 1940-1970

També és habitual que algun dels membres, com a mínim, o tota la família, practiqui algun esport, en la mesura que poden gaudir de períodes de lleure periòdicament, segons l'època de l'any. El fet que les fotografies siguin produïdes entre els anys 1940 i 1970, època que coincideix amb l'etapa de la dictadura franquista a l'Estat espanyol, també els atorga una estètica particular i uniforme.

FONS PRIVATS: ELS FONS PERSONALS

Pel que fa als fons personals, els que són anteriors a 1940, provenen de fotògrafs amb botiga comercial i estudi propi, on feien les fotografies. Per aquest motiu, les representacions visuals de la pràctica esportiva es fan de manera antònima al que és pròpiament la mateixa pràctica de l'esport. Són fotografies sense moviment —cosa que permet, tècnicament, una millor captació de la imatge—, amb un vestuari que emula la pràctica de l'esport, o una disfressa, per exemple amb motiu dels carnivals, una festa molt popular en molts municipis de les comarques gironines, que ha perdurat fins a l'actualitat.

Retrat d'una dona amb equip d'esquí, primer terç del s. XX. (Foto: AUTORIA DESCONEGUDA. FONS EMILI MASSANAS I BURCET. INSPAI, CENTRE DE LA IMATGE DE LA DIPUTACIÓ DE GIRONA.)

Els fons personals dels reporters gràfics

En canvi, sí que trobem una gran quantitat d'imatges relacionades amb el món de l'esport en els fons fotogràfics dels reporters gràfics, sigui quina sigui l'època. La captació del moviment suposa un repte més que afronten els fotògrafs en l'exercici de la seva professió.

Anys 1940-1970

Amb la consolidació del règim franquista, s'inicia una nova etapa en la qual només qui té carnet de fotògraf, proporcionat pel govern del moment, pot exercir aquesta professió. En aquest sentit, continua sent ben patent que la imatge conté en si mateixa la capacitat de transmetre valors, idees, propaganda i pedagogia i que, consegüentment, convé de tenir-ne el control. INSPAI custodia fons de reporters gràfics a partir d'aquesta època. La comparació amb fotografies d'etapes anteriors seria una línia de treball interessant.

El Fons Pablito mostra els canvis que es van produir amb l'arribada del turisme i d'artistes a la Costa Brava, i l'evolució que va experimentar la societat de les comarques gironines, però també mostra els actes institucionals de les autoritats principals, així com els esdeveniments socials i esportius d'aquella època.

De l'any 1978 fins a l'actualitat

INSPAI, Centre de la Imatge de la Diputació de Girona, custodia un gran nombre de fons de fotògrafs de premsa de les comarques gironines, sorgits amb l'arribada de la democràcia, després de la mort del dictador, paral·lelament als nous mitjans de comunicació d'àmbit local. Alguns d'aquests fotògrafs continuen treballant professionalment en l'actualitat. Una actualitat que també ha evolucionat en la producció de les imatges, que ara són digitals i es generen massivament en comparació amb èpoques anteriors; són d'una gran professionalitat i qualitat tècnica, i tenen una indústria fotogràfica i tecnològica al darrere destinada a la difusió i el consum a les xarxes socials i als mitjans de comunicació tant de les mateixes imatges com dels esdeveniments que les han generat.

Derrota del Barça al Santiago Bernabéu, Madrid, 22 d'octubre de 2006. (Foto: DANI DUCH. FONS DANI DUCH. INSPAI, CENTRE DE LA IMATGE DE LA DIPUTACIÓ DE GIRONA.)

FONS DE L'ADMINISTRACIÓ: ELS FONS DE LA DIPUTACIÓ DE GIRONA

La Diputació de Girona, en l'exercici de les seves funcions, ha generat un bon conjunt d'imatges produïdes per fotògrafs contractats per la institució per cobrir actes, inauguracions i esdeveniments esportius destacats de les comarques gironines, promoguts per la institució.

Així mateix, el grup institucional de la Diputació de Girona inclou organismes autònoms i ens dependents que treballen específicament per la promoció de l'esport i la salut, com ara el Consorci de les Vies Verdes de Girona o el Patronat de Turisme Costa Brava Girona, en les especialitats de cicloturisme, turisme actiu o turisme esportiu, entre altres. Les fotografies produïdes per aquests organismes també són transferides periòdicament a INSPAI per custodiar-les i posar-les a disposició dels ciutadans.

Sílvia Padrós Costa

Arxivera especialitzada en gestió de fons d'imatges

INSPAI, Centre de la Imatge de la Diputació de Girona